

Ennek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvenhetedik évfolyam.

7. szám.

Debrecen, 1927 február 12.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Kimondhatatlan ajándék.

(Diakonissza-avatásra.)

2. Kor. 9: 12—15.: „E tisztnek szolgálata nemcsak a szentek szükségét elégíti ki, hanem sok hálaadással bőséges az Isten előtt: amennyiben e szolgáltnak próbája által dicsőítik az Istent, a ti Krisztus evangéliomát valló engedelmisségtekért és a ti hozzájuk és mindenekhez való adakozó jószívűségtekért; mikor érettek könyörögve ők is vágyakoznak utánatok az Istennek rajtatok való bőséges kegyelme miatt. Az Istennek pedig legyen hála az ő kimondhatatlan ajándékáért.”

Kívülről, a világ szemével nézve, az, ami itt most végbemegy, nincs híjával bizonyos romantikus melancholiának. Még azok is a kívülvalók közül, akik talán többé-kevésbé tudják, hogy az a fogadás, amellyel ezek a mi szeretett testvéreink most elkötelezik magukat, éppen nem szerzetesi fogadalom, és az az életkör, mely őket várja, éppen nem a klostrom négy fala: még ezek is, ha a világ szemével néznek, nem igen tartóztathatják meg magukat egy kis meghatott szánakozástól. Hiszen az, amit ők látnak, mi más, mint viruló fiatal életek önmegtagadó elszakadása az élet jogosult örömeitől és kényelmeitől és beléállása egy olyan munkakörbe, amelynek mindennapi tapasztalásai pontosan ellenkezői mindannak, amit a világ felfogása a fiatalsággal és az életörömmel egybeköt; mi más történik itt, e felfogás szerint, ha nem lemondás, ha nem eltemetkezés?

Belülről, a hitnek szemével nézve azonban — nemde, szeretteim? — egészen mást látni itt. Amint valaki egy körvonalat domborúnak lát, ha kívülről nézi, ellenben tökéletesen ellenkezőnek, homorúnak látja akkor, hogyha rajta belől kerül: a belső álláspont — az, amiről az apostol azt mondja (2 Kor 1: 24 b.): „hitben állotok” — itt is egészen az ellenkezőjét mutatja annak, ami kívülről látszik. A mór királyok csodálatos építkezéseiről ismeretes, hogy kívülről semmit sem mutatnak ormótlan, dísztelen, ablaktalan, omló vakolatú, nagy, sarga kőfalakon kívül — csak annak, aki belől

kerül, tárják föl rejtegetett lehellétszerű szépségeiket, amelyekben a kő csipkének álmodja magát és a hideg márvány erezeteiben forró vér lüktet. Itt, mi közöttünk is csak álarc most a lemondás, a szakítás, az önmegtagadás mélabús képe: alatta az élet, a több, a magasabb, az új élet szent pirja ragyog s egy kimondhatatlan ajándék napfényében kinyílnak a hála virágai.

Hitetek és hitünk szemével, az Ige tükrében megnézve, csakugyan mi is lehetne egyéb e tisztnek szolgálata, amelyre ti most magatokat, szeretteim, ünnepélyesen elkötelezitek, mint egy kimondhatatlan ajándék, amelyet az embernek nem is adhat meg más, mint csak a tökéletes ajándékok ura és osztogatója, a boldog és boldoggá tévő Isten?

A szolgáltnak ez az ajándéka, amelyben tivatelek együtt és ti általatok mindnyájan részesedünk, először is *kielégíti a szentek szükségét*. Arra való tehát, hogy megfeleljen az emberiség, közelebbről a Krisztus anyaszentegyháza kiáltó nagy szükségleteinek. Ez a világ szerte mindenütt hangos a nyomor és a szenvedés szavától. Halhatatlan lelkek torzulnak és aljasodnak el a bűnös és gyöngé testnek a nyúgeiben: Istennek választottai és szentjei epedeznek és sorvadoznak szennyes rongyoszólyájukon a Bethesda-tó partján, ahol gyógyulás, megtisztulás, új élet várja őket — de ahová őket, a magukkal jöthetetleneket nem viszi be senki. Krisztusnak földi anyaszentegyháza nézheti-e ezt tétlenül? Szabad-e, bármily mérhetetlennek és leküzdhetetlennek tetsző nehézségek láttán, megállania a bethesdai beteg csüggedt resignációjánál: „Nincs emberem?” (Ján. 5: 7) Ó, ahol egyszer már ott járt ez az irgalmas, nagy Segítő, ott *kell* embernek lennie mindazokra a feladatokra, amelyekre Ő a vérvél elkötelezte és a Lelkével képessé tette minden ő választottait. *Kell* embernek lennie a szentek szükségének kielégítésére — az Ő embereinek. A világi jótékonykodás, az általános emberbaráti tevékenység ezeket a szükségeket inkább csak elleplezi és narkotizálja — csak az Ő emberei tudják azokat az Ő lelke által komolyan és maradandóan kielégíteni.

„A szeretet lelke a lélek szeretete“, mondotta nagyigazán Fry Erzsébet, a börtönök apostolnője: csak aki a lelket, a Krisztustól megváltott s az Ő szentjéül kiválasztott emberi lelket az Ő nevében szereti, az tud szolgálni igazán a szenvedő emberi testnek is. Krisztusnak magyar anyaszentegyháza, milyen kimondhatatlan ajándék az, hogy már „van embered“, hogy ime, egyre többen vannak embereid a szereteinek erre a szolgálatára — és milyen kimondhatatlan ajándék az néktek, testvéreim, hogy éppen ti lehettek most ezek!

De kimondhatatlan hálaadásra méltó ez az ajándék nemesak az emberi szükség, hanem — e fölött véghetetlen magasságban — az Isten dicsősége szempontjából is. *A ti szolgálatotoknak ez a próbája különösen alkalmas arra, hogy az emberek elé Isten dicsőségét odaállítsa, „amennyiben e szolgálatnak próbája által dicsőítik az Istent a ti, Krisztus evangéliumát valló engedelmessétekért“.* Mert Istennek dicsősége ez, hogy az Ő beszéde — ellentétben minden emberi szóval — erő és hatalom, az Ő evangéliuma — ellentétben minden emberi örömondással — élet és cselekedet. És amennyire meghomályosítja Istennek dicső égét az emberek szemében az, hogyha azok, akik az Ő testté lett Igéjéről nevezettek és az Ő Evangéliumára megtanítottak, tétlenek a jóban, sőt a gonoszban tevékenyek: épp annyira felragyog Isten dicsősége mindenhol, ahol az Ő Evangéliuma szóból tette, tanból munkává, elvont eszményből a szív véréből melegített áldozatos életté válik — ahol tehát az Ő Igéje, bár az emberi gyarlóság korlátai között, újra meg újra testté lesz. Tinéktek mostantól fogva szabad ilyen, az örök Igét emberileg megtestesítő életté lennetek, szabad Istenetekre a Krisztus evangéliumát valló engedelmességekkel dicsőséget hoznotok, szabad e dicsőségnek legfőbb eszközét: a Keresztet a szívetekbe zárnotok s a vállatokra vettetek: adjatok, ó adjunk mindnyájan e kimondhatatlan ajándékért megszünhetetlen hálát.

Mehetünk-e még tovább e kibeszélhetetlen ajándék kibeszélésében? Szeretteim, az Ige azt mondja, hogy mehetünk. Isten azokat, akiket e tisztnek szolgálatában a szentek szükségének kielégítésére s ekként az Ő dicsőségének alázatos ragyogtatására fölhasznál, ezen kívül és felül még arra is méltóztatja, hogy ővelük toborozza tovább az Ő hadseregét e földön. „Mikor érettetek könyörögve ők is vágyakoznak utánatok, az Istennek rajtatok való bőséges kegyelme miatt“, akkor telik be a ti élethivatásotok ezen a földön. Mikor a ti életeteket és munkátokat majd úgy telíti és megszépíti életetek Ura, a Megfeszített és a Feltámadott, hogy titeket és munkátokat látva, mások is, elsősorban azok, akiknek szolgáltok, vágyakozni fognak hasonló élettelenség és életszepség után. Mikor majd azt fogjátok észrevenni, hogy a ti életetek és szolgálatotok a nagy, örök Mágnes-től maga is mágneses erőt kapott — a ti erő-

telenségtekben az Ő erejét! Ó, hogy' ujjongana a parányi vasreszelék, ha tudhatná, hogy a nagy mágneshez való hűségese tapadása által maga is egy piciny mágnessé lett és vonzani tudja a maga hasonlóan parányi társait! Hogy' fog a ti lelketek hallelujázni, Krisztusnak alázas szolgálóleányai, mikor majd megtapasztaljátok, hogy Ő tinéktek — kimondhatatlan ajándékok ajándékául — részt adott a maga örök, isteni életének titkos erejéből: „Én, ha felemeltem a földről, mindeneket magamhoz vonzok“. (Ján. 12:32.)

Az Istennek rajtatok való bőséges kegyelme, ime, már kezd a Krisztussal fölemelni titeket. Fölemel, amikor lealáz ennek a tisztnek szolgálatába. Fölemel, amikor elvisz a mélységekbe, hol szenvedni fogtok a szenvedőkkel és imádkozni tanítjátok a káromló ajkakat és szíveket. Fölemel, amikor odaroskadtok a trónja zsámolyához, és teljes erőtelenségeket elismerve. Tőle, egyedül Tőle kérték teljes erőt. Fölemel, mikor eltemetkeztek ó-emberetekkel, ifjú álmaidokkal: „Krisztussal együtt megfeszítettem. Élek pedig többé nem én, hanem él énbenem a Krisztus; amely életet pedig most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, aki szeretett engem és önmagát adta érettem“. (Gal. 2:20.)

Az Istennek legyen hála ezért az Ő kimondhatatlan ajándékáért, amelyet adjon meg tinéktek és minékünk napról-napra teljesebben és elveszítethetlenebbül, ingyen kegyelméből, a Krisztus Jézusért. Ámen. **R. I.**

Egyház

Levél.

A Budapesti Nemes Református Theologiai Intézetnek.

Kegyelem és békesség velünk.

Folyó évi január hó 18., 19., 20. napjain tartott, nagy buzgósággal rendezett konferenciájakon — a délelőttöt kivéve — mindvégig élénk figyelemmel résztvettem, az ott vett és nyert áldásokért az Úrnak nagy hálával és teljes szívvel éli köszönettel tartozom; az Intézetre pedig keresztyéni szeretettel és tisztelettel gondolok. Nem sorolom el a konferencia szépségeit és nyert áldásait, azt hiszem, arra avatottabbak el fogják végezni; azonban engedjék meg, hogy egy hiányt leírjak s ahiány folytán elmaradt, de kívánatos néhány ügyre reámutassak.

Mi volt a hiány? Az ugyanis, hogy a délutáni előadásra szánt idő oly rövidre volt besorozva, hogy a hozzászólásokra alig maradt idő, tehát a felvetett eszmét nem lehetett alaposan megvitatni (igaz, jobb volna a vitás helyett cselekvés), különösen nem maradt idő a magamfajta egyszerű ember részére, aki nincs

berendezkedve szónoklatra, csak beszélgetés formájában tudja előadni gondolatait; mivel pedig ezt nem tehettem, mert nem adódott reá alkalom, most megírom néhány gondolatom, melyek a konferencián foglalkoztatták a lelkem. Igaz, író sem vagyok, de úgy tanultam, legyen okosabb az olvasó, mint az író; ebben a reményben teszem az írásom.

A második nap d. u. tárgya „Egyháztársadalmi szervezkedésünk fontossága” nagy gondolat és tárgyszeretettel felépített előadás volt s a rendkívül számos problémák közt volt egy református napilap is. Ennél a kérdésnél bizony pirult az orcám, midőn reagondolok arra, hogy dicsőemlékű reformátoraink milyen viszonyok között, mindent megtettek és áldoztak, hogy a sajtó áldásait a legnagyobb mértékben kihasználják és hintsék általa az igazi világosságot, mi pedig számban megnövekedtünk, még sincs napilapunk, miáltal rólunk, ügyünkről és dolgainkról másfajta lapok igen hiányosan, sokszor nem is helyesen, nem ritkán nem is valami jóakarattal emlékeznek meg. Ha tehát élni akarunk és van még bennünk Isten, Hazánk, Nemzetünk, Egyházunk, fiaink és magunk iránt felelősségérzet, úgy az arra hivatottak még ma indítsák meg a Református Keresztyén napilapot, mi pedig, a többiek, álljunk oda szent lelkesedéssel segíteni, amint kinek-kinek adatott. Majd akkor abban minden problémáinkat letárgyalhatjuk.

Enyedy A. tiszt. úr harmadik napitárgynál a hozzászólásával említette és kérte lelkésztestvéreit, hogy a szent rajongókat ne gúnyolják ki, de inkább keressék fel őket s szeretettel gondozzák, neveljék, azokból tudnak lelkes segítőköt nevelni, mert minden nemes és szent munka odaadó rajongók által vitetett előre; — ekkor eszembe jutott, hogy midőn engem úgy 30—35 évvel ezelőtt Isten Lelke szent rajongással üzött, ösztökélt a szent cselekvésre s téli időben, felpakolva sajtótermékekkel, jártam a mezőtúri tanyák közt, sőt tovább is, milyen jól esett volna a tiszteletes testvér-atyámfiai részéről csak egy elismerő, egy szeretetteljes, egy bátorító egy útbaigazító szó. Így is voltak ugyan munkámnak kedves, soha nem felejthető édességei. A sok közül egyet megírok. Egy alkalommal addig mentem, amíg már 40 klm. körüli távolságra a várostól, egy uradalmi majorba értem, hol este egyik ismerősöm lakásába a cselédség jórésze összegyűlt, hosszan foglalatosak voltunk éneklésben, imádkozásban, az igének olvasásában és annak beszélgetésében, majd reá került a sor a sajtótermékekre is és ekkor történt, hogy egy áldott állapotban lévő fiatal asszony felujjongott örömeiben, lapozgatva a könyvet, megtalálta, amire vágyott, de nem tudta hol keresse? Megtalálta az útmutatót, miként készüljön édesanyjai szent hivatására, annak szent fájdalmára. Ez az esemény nekem pótol minden mellőzést, az az édes, boldogító tudat, hogy egy édesanyának vittem olyat, ami az ő

gondolatait irányítja, lelkét táplálja. Boldog szolgálat, szent szolgálat; szeressétek a szent rajongókat, vezessétek, irányítsátok, bátorítsátok, adjatok nekik legalább egy keresztyéni szent csókot; majd meglássátok, tiszteletes testvéreim, könnyebb, jobb és édesebb lesz a munkálkodástok.

Második nap, a hozzászólások alkalmával, igen sokszor és sokféle módon hangoztatták az előítéleteket. Erről is írok valamit. Alig hogy Nehémiás és az Apostolok által ösztökélve, a missziózásra indultam, egy gyermekkorai pajtásom, református tanító, azzal titulált, hogy na, most már nazarénus püspök lettem. Én azért folytattam szent buzgóságtól hevíve missziózásomat, hanem az én titulust adó pajtásom nem sok idő múlva, éjszakai kártyázás stb. után, önkezével végezte ki életét. Hagyjuk mi az előítéleteket, ne vesződjünk velük, tegyük az eke szarvára a kezünket, előre haladjunk. A szántó embernél szokott történni egy kedves dolog, mikor az ekéje szeli a rögöket, vágja a gyökereket, a tarack gyökerhez sohsem nyúl, csak ha édes földi mogyorót bont fel az ekéje, azokat szedi fel, azzal az édes és boldog tudattal, hogy majd, hogy fognak annak örülni bent a tanyában lakók. Az emberi szíveket szántók is ne az epét keressék, hanem az édes bűnbánó könnyeket, melyet az ige ekéje fakaszt fel.

Harmadik nap Szabó Imre tiszteletes úr tartotta meg gazdag és hatalmas előadását „Az egyetemes papság gyakorlati megvalósítása az egyházi életben” címen, melynek hosszú bevezető részében bőven foglalkozott az egyházi tagság *jogi* és *hiten* alapuló részeivel, az utóbbiban igen behatóan a hozzá fűzött konfirmáció kérdéssel, elismerte, hogy a 12 éves kori konfirmálás gyenge idő a komoly hitvallástételre, aztán 1 évi, sőt bátran vallja, hogy 2 évi konfirmáció-oktatás után van jó eredmény, sőt azután is nagyon szükséges a hitvallást tett ifjúságot őrizni és úgy nevelni, hogy azokból lehessen igazi presbitert és diakónust kiválasztani. Én úgy gondolnám, hogy az egyháztag kellő előkészítés után első fogadalmát időnként nagyon komolyan tartozik megújítani pl. ha 12 éves korában tesz első hitvallást, tartozik megújítani 16, 20, 25, 30, 40 és 50 éves korában, mindegyik alkalommal nagyon komoly előkészülettel, 1 heti idő alatt, rendszeres lelkipásztori vezetéssel. A fogadalom a gyülekezet színe előtt történik s úrvacsoravétellel végződnék. Ezen vallástétel alul egyetlen tag sem volna kivételezhető, mégha püspök is, a szolgálatot teljesítő lelkipásztor kezébe a gyülekezet előtt ő is letenné az ünnepélyes fogadástételt a többi tagokkal együtt; ezt bármely oldalról nézzük, kívánatos, sőt elengedhetetlen. Ezek az előkészületeken nyílnának csodás alkalmak a pásztor és nyáj összetalálkozására, sőt ami fő, az örök Irgalommal való élő eleven összetalálkozásra; az összegyülekezeti életre egy-egy hatalmas belső inspiráció, elmélyülés lélekben

Azzal, aki Fő. Ilyenformán 7 vasárnap lenne minden évben, midőn lelki szemeivel látná, gyönyörködve a fogadalom-megújítók seregét. Ezen szent cselekményeket teljesítőknek pedig az egyház által kiadott tagsági könyvecskébe, hitlevélbe, a hitvallást vagy megújítást elfogadó lelkipásztor bevezetné a szent cselekményt, két presbiter pedig aláírásával ellenőrizné, azaz megerősítené; s aztán csak az ilyen hitvallásttevő vagy hitlevéllel bíró egyháztag gyermeke vétetné fel keresztség által tagnak, csak ilyen tagok részesülnének házasságkötéskor egyházi áldásban; csak az ilyen tagok és hozzátartozó kis gyermekek részesülnének haláluk esetén egyházi temetésben; azaz csak az ilyenek a földi Református Keresztyén Anyaszentegyháznak tagjai, akik az elsorolt hitvallás és megújítási fogadalmiakkal eleget tettek s arról tagsági hitlevéllel bírnak. Ezek után a *jogi* tagság az előbbiből következnek csak. A felvétel hitünk szerint a keresztség szent sákramentom végrehajtása által történik; az apostoli korban csak felnőtteken hajtották végre, miután a Krisztusról vallást tettek; most pedig ha én *hívő* keresztyén apa és anya vagyok, úgy gyermekem is megkereszteltethetem, hogy abból az *igazi* boldogságból, melyben nekem *hívő* apának és anyának részem van, gyermekem is mielőbb részesüljön, — de azt semmiféle keresztapára és keresztanyára ne bízom, hanem várjam be az időt és szent alkalmatosságot, hogy gyermekemet saját magam, az apa és anya vigyem el az Úr elé a szent keresztség alá és én, az apa és anya, tegyek szent fogadást az Úrnak, hogy minden tőlem telhető szent erővel, az Ő szent félelmében fogom nevelni addig is, amíg majd saját maga tesz szent vallomást, hogy a Jézus Krisztus az Úr, az Atya Isten dicsőségére. Ezt nem tudja semmiféle keresztszülei gyámság pótolni, magam elé képelem azt a sokféle érvet, a keresztszülei gyakorlat mellett, de annak bibliai alapja nincs, sőt annak legszebb része sem pótolja a szülei szent fogadalmat.

A keresztség kiszolgálását pedig mindig bizonyos meghatározott időben, csak a szent gyülekezet színe előtt gyakorolják; a lelkészi stb. hivatalokban gyakorolt keresztelés nagyon hivatalos színű, ízű, szagú; a háznál való keresztelés — a gyülekezet negligálása — igen *igen* bankett színű stb., tehát a szent keresztség, mint sákramentom állíttassék vissza igazi méltóságába.

Végül még látott és általam régen figyelemmel kísért ügyet hadd említsek meg, habár nincs szoros kapcsolatban a konferencián felvetett eszméssel. Az elmúlt 1926. év folyamán úgy emlékszem, a Kálvinista Szemlében volt szövéteve a Külföldi Bibliaterjesztő Társulat ügye; nevezetesen: illő volna, hogy mi, magyarországi protestánsok is támogatónk anyagiakkal is ezt a nemes intézményt, amelyre rögtön volt utána a felelet, hogy igenis az szent köte-

lességünk; *de* akkor kössük ki azt, hogy a bibliaárus egyének száma, a felekezeti kvóta arányában állapíttassék meg. Erre azt gondolom én is, helyes, azonban csak a református felekezetet értve, azt mondom, hogy részünkről ebben az ügyben olyan óriási hibák, bajok vannak, hogy azt nem is tudom megírni; nem azért, mert az írónom kőműves-ízű és színű, hanem azért, mert nem szabad megírni. Ezt csak azon a délelőtti konferenciákon — amelyekről ki voltam zárva — mondhattam volna el csak úgy halkán, pirulva, megalázkodva, hogy végtelenül parányi szeretet van bennünk. Még írnom kellene róla, de nem lehet... bizony, ha kitárnám 30 évi tapasztalataim ebben az ügyben... alázkodjunk meg, tegyük vallo-mást, hiányzik a szeretet belőlünk.

Gyarlón szerkesztett, de jóakarató írásmat olvassák azzal a szent tusakodással, amilyennel azt írtam.

Mezőtúr, 1927 január havában.

Keresztyén testvérük:

A kis Horváth bácsi.

Iskola

Kerekes Ferenc pedagógiai levelei.

(Folytatás.)

Ma azonban már egészen más és embersége-sebb a szegénytanulók helyzete, ma nem igen kívánnak tőlük testi munkát, csak jóreménység fejében lehetővé teszik a tanulásukat. Hajdan azonban valóban szolgálai szerepre voltak kárhöz-tatva: nagyobb, jobbmódú deákok, elsősorban az iskolai tisztviselők tarthattak számot rájuk. Fizetni — nem fizettek nekik semmit, csak az ételükből oda-adták nekik a maradékot. Ez maguknak sem volt pénzébe, mert tanításért a szülőktől, vagy szolgálataikért a Kollégiumtól kapták. A Kollégium maga sem tartott városi felnőtt szolgálkat: a tan-termeket is ők takarították, nemcsak a bentlakási szobákat. Épen azért úgy intézkedtek a professo-rok, hogy minden szobában lakják legalább egy szolgatanuló. A pedagógusos közös étkezésről is kaptak némelyek ételt a fölholdásért, né-melyek a kollégiumi alumneumokból nyertek sze-rény ebédet. Kenyeret leginkább a Kollégium adott nekik, mert ez jobban elálló lévén a nagy deákok sem bántak vele bővön, különösen mikor reggeli-nek, sőt némelyeknek a vacsorának is abból kellett kitélni. Ezért van, hogy az 1810 febr. 24-i tanári jegyzőkönyvben kiütözik a panasz, hogy a „deákoknak kevés kenyere lévén, s szolgálak nagy szük-séget látnak“. A professorátus azonnal intézkedik, hogy „ezután napjában azoknak is $\frac{1}{3}$ kenyér adód-jék“. Sokszor megvolt, hogy egyszerűen elfelejt-keztek a Kollégiumban is az örletésről s akkor napokig nem volt kenyerek. Csakugyan ellehetett mondani a szolgálakról: „keblén a kenyerek, hátán volt a házuk“. Az Istenadták hol itt, hol ott hajtották

le fejüket. Az 1826 jan. 4-i jegyzőkönyvben Kerekes és a pedagogia professora, Zákány követeli, hogy a szolgák bizonyos meghatározott helyeken háljanak, ne szerte széjjel. Harom *tantermet jelölnek* ki nekik s felügyelet céljából minden 5 szolga közt egy nagyobb idejű s jobb erkölcsű feküdjék. Ágyaikat összekötve nappal az új Kollégium lépcsői alatti fekvő kis szobákban tartásuk, *ladájuk azomban maradhat nappal is a classisokban*. Takarítani tartoznak a termeket s ügyelni a berendezésre.

Nem volt elég napról-napra tengődésük, még azonfelül sok ütletet, méltatlanságot kellett elszenvedniök a nagyok részéről. Ma talán el sem tudjuk képzelni, milyen hallatlanul durvák és kicsapongásra hajlók voltak a régi deákok. Sárvári korát dolgozván, nem győzöm olvasni a temérdek excessu t. De hogy még a legjobbak, a tisztviselősegre, vagy épen tanítóságra kiválasztottak is olyan durvák voltak, azon méltán csodálkozhatunk s csak a folyton háborúskodó kor lelkületéből érthetjük meg: Egy példa a sok közül: Puskás Pál poéta-classisbeli tanulót publicus praeceptor, Dobos József, négy egymást közvetlen követő nap oly kemény fenyegetéssel, nevezetesen 40—50 vesszővel büntette, hogy ennek következtében „a sérelmes részek fájdalma s azoknak gyógyíttatása miatt, jó d rab ideig nem mehetett iskolába sem. (1838 febr. 17-i jegyzőkönyv.) Kerekes is keserűen mondta az Atyáskodásban, hogy durva, betyár, korhel az ifjúság nagy része. Az ilyenektől a csizmarugástól kezdve mit nem kellett szenvedni a szegény szolgáknak! Jókai úrfiai mellett levő vesszőgyerek jut az ember eszébe, akiknek hivatása az volt, hogy mindenért ő tartsa a hátát. A professorokon kívül még szorosabban nem iskolához tartozók is jogot formáltak munkájukhoz: papok, curatorok stb. De hiába, ha akármily nyomorúsággal járt is a szolgaság, még is jó volt, *lehetőség* volt a felküzdése. Acélos jelleme, tetterők kerültek ki ezekből a gyermekekből, akik megszokták, hogy az utolsó falatért is kemény munkával kell megdolgozni!

Jellemző a kor felfogására, hogy a szolgatanulókat egész törvényszerűen küldhetik seréni-borért. Ami pedig az istentisztelet keretében való fenyegetést illeti, az tény. Volt idő, amikor az esti preces keretében nemcsak felolvasták az aznapi kifogásokat, hanem még a vesszőket is kiutalták — példaadás okáért. Az „*eklézsia-követés*“ nevezetes intézményének hatása nyilvánult talán ebben. Élesebben még nem bélyegezte ezt meg író, mint Kerekes. Pestalozzi felvilágosult, határtalan reménységű kora szellője lengedez itt, mely még a vásott, rongyos uccai gyermeket is szeretettel, gyöngédséggel öleli keblére.

Érdekes a levél alatt megint az „Én“ aláírás. Ilyen következetesen magának való aláírásokat nem csinálhat az, aki tekintélyes barátjaival tisztelettudó érintkezésre súlyt fektet.

Ezután jön egy kis levélke, melyet csak a teljesség kedvéért, egyéni és nem tárgyi okokból közlök nagyon vázlatosan. Lázás nevelői törekvéseire különben is jellemző.

(Nagykőrös.) (Folytatjuk.) **Dr. Törös László.**

Külföld

„Kálvin-Társaság“ alakult a múlt év végén Franciaországban, a Doumergue Emil díszelnöksége és Lecerf Ágost lelkipásztor, párisi theol. magántanárnak az elnöksége alatt. — Titkára Pannier Jakab lelkipásztor, aki a Francia Protestáns Történelmi Társaságnak is titkára. Célja „tanulmányozni és propagálni a kálvinizmust, mint az emberi gondolkodás egyik erőteljesítőjét és haladási rugóját“; „megismertetni a Kálvin személyét és műveit s a kálvinista vallásos irodalmat“. Eszközei: előadások rendezése, Kálvin műveinek s a klaszikus kálvinista szerzőknek újra kiadása, eredeti tanulmányok közrebocsátása stb. Székhelye Páris, 54, rue des Saints-Pères. Kívánatos volna az új alakulattal magyar részről mielőbbi fölvenni a kapcsolatot.

A néger faj azon az úton van, hogy lassan, de biztosan meghódítsa a hatalmas amerikai kontinenst. A születések száma a fehéreknél folyvást csökken, amíg a négereknél szakadatlanul emelkedik. New-Orleansban és az Unió más déli városaiban a fehér faj már érzékeny számbeli kisebbségbe került a feketékkel szemben. Egyházi szempontból pedig nevezetesen, hogy egy csomó templom s más egyházi épület a fehérek birtokából a feketék tulajdonába került át. Legújabbban a newyorki presbyterianusok hat egyházi épülete jutott néger kezekbe; ugyanúgy Chicagóban két templom és egy zsinagóga (?); Saint-Louisban is a négerék éppen mostanában szereztek meg egy baptista meg egy presbyterianus templomot. — Természetesen keresztyén, mégpedig túlnyomólag protestáns négerekről van szó.

A Libanon cédrusai kipusztulóban vannak. Néhány elszigetelt egyeden kívül már csak három cédruscsoport van meg, amelyeket nagy gondnal igyekeznek konzerválni. Russegger botanikus szerint a hét legvénebb fa megvan egyenként 6000 éves!

Irodalom

A „Szövétnek“ kiadvállalat előfizetést hirdet Fiers Eleknek „Isten pénzügyei“ című, sajtó alatt levő könyvére. A hívő adakozás és áldozatkészség érdekében való argumentumoknak egész fegyvergyűjteménye csillog ezekben az írásokban. A szerző évek hosszú során olyan szolgálatot töltött be, amelyben főfeladata volt a Krisztus földi királysága céljaira való pénzforrások föl kutatása és kiaknázása. A szerző nagy gyakorlata és tapasztalatai során biztos szemmértékre tett szert afelől, hogy a hívő embernek jó ügyek iránt való jóakarata hogyan válik áldozatkészséggé. A megállapításai mindig élesek, az eszközei mindig szigorúan tiszták s szemmel láthatóan végigvonul rajtuk valami

éber féltékenység, hogy senki ne adjon Isten ügyéhez méltatlan indítékok alapján — tisztátalan pénzt. A sorok mögött Krisztus birodalmának egy olyan vámszedőjére bukkanunk, aki átkozottnak tart minden pénzt, amit nem hitből kínálnak föl Isten dicsőségére. A naplószerű írás során példákat találunk s e megtörtént esetekből kiviláglik, hogy Isten pénzének más a törvényszerűsége, mint a világ pénzének. Ezek az esetek nem ritkán megdöbbenők s mindig arról győzik meg az olvasót, hogy Istent nem köti sem a logika, sem a számtan, mert ezek emberi meggégek és korlátok s Isten mindig áttöri őket a népének tett ígéretei érdekében. Mert Isten szemében nem a természeti vagy a logikai törvény szent, hanem az ígérete. Mély titkokról beszél ez a könyv erőteljes gondolatokban s mégis könnyed és friss előadási modorban. Abban a meggyőződésben tesszük közkincsé ezt az írást, hogy szolgálatokat tesz a keresztyén megújulás nagy ügyének, amelynek előmenetele néha jelentékeny mértékben — pénzkérdés. A magyar literatúrában — tudunkkal — még nem jelent meg ilyen tárgyú könyv. A könyv előfizetési ára 1 pengő 20 fillér. Bolti ára természetesen jóval több lesz. Az előfizetési ár 52,437. számú postatakarékpénztári csekkszámánkra is befizethető, vagy postautaványon beküldendő a M. E. K. Dsz. „Szövetnek” kiadóvállalata Budapest, VII., Hársfa-ucca 59/b. címre.

„Kálvinista Világ” címen újabb értékes terméke indult meg az erdélyi református sajtónak „Az Ut” mellékleteként, Maksay Albert theologiai tanár szerkesztésében. Az első számában a legnagyobb értékekkel bemutatkozó havi egyháztársadalmi folyóirat, a szerkesztői program szerint: „azt tűzte maga elé feladatául, hogy a kálvinizmus eszményeit, hatalmas lelki kincseit, mérhetetlenül gazdag életprogramját, erőteljes világnézeti szempontjait feltárja, hozzáférhetővé tegye és közel vigye a lap olvasóihoz s rajtuk keresztül a magyar református anyaszentegyház híveinek minél mélyebb és szélesebb rétegeihez”. Előfizetési ára egy évre „Az Ut”-tal együtt 370 Lei, külön megrendelve 120 Lei. Minden szeretetünkkel kívánunk minden áldást új laptestvérünk pályafutására.

„Kálvinista Naptár” címmel értékes évkönyvet adott ki Bakó László szerkesztésében a szegedi református egyház az 1927. évre. — A naptárrész mellett egyházi és léleképítő közlemények vannak a 120 oldalas évkönyvben, ezeket a közleményeket dr. Baltazár Dezső, Bakó László, dr. Üllés Endre és más református vezetőembereink írták. Örömmel üdvözljük a szegedi egyház ezirányú törekvését, mely a kozmopolita és erkölcstelen sajtó lélekromboló munkáját gátolja és küszöböli ki.

Gyakorlati Gazdalexikon. Az utóbbi évtizedek legkiválóbb és leghasznosabb, nagy, átfogó, gazdasági szakkönyve kerül ki a sajtó alól febr.

hó folyamán száz kiváló mezőgazdasági szakíró közreműködésével Mille Géza mezőgazdasági kamarai főtitkár szerkesztésében s a Sylvester nyomdai műintézet és könyvkiadóvállalat kiadásában, két szép, vaskos kötetben. A nagy-jelentőségű munka a mai modern gazdálkodás egész területét felöleli s a gazdasági élet mezején feimerülő, a gazdálkodót érdeklő, vagy bármilyen szempontból reáértartozó kérdések mind-egyikére hazánk legkiválóbb szakíróitól és legelső gyakorlati gazdáitól ad szakszerű és feltétlenül megbízható feleletet. A Gyakorlati Gazdalexikonban a növénytermesztés és állattenyésztés hatalmas tárgycsoportjainak címszavait éppenúgy az illető szakok legnevesebb specialistái írták meg, mint az üzemtani, közgazdasági, pénzügyi, hitelügyi, adóügyi, szociális, közlekedési, tarifális, szövetkezeti, agrárkereskedelmi, kulturtechnikai, agrokémiai, kertészeti, szőlészeti, gyümölcsészeti, méhészeti, agrometeorológiai közigazgatási, mezőgazdasági, törvénykezési, gépészeti stb., stb. tárgycsoportok anyagát. A Gyakorlati Gazdalexikon két kötetben, egész vászonkötésben s ezenfelül művészi borítóval, körülbelül 1000 oldalon, számos képpel és 10 műmelléklettel jelenik meg. A két kötetes mű ára csupán 38 pengő s már most megrendelhető: Sylvester Nyomdai műintézet Budapest, VII. Wesselényi-utca 53. címen.

Halottaink

Kiss Pál harmadéves honvéd akadémikus, Kiss Ferenc egyetemi tanár fia, február hó 7-én este hirtelen, váratlanul meghalt. Halála mély gyászba borította jó szüleit, kik néhány év alatt immár harmadik felnőtt fiukat veszítik el. Lelji vigasztalási a szent ígében: Akit szeret az Úr, megpróbálja azt. Kiss Ferenc, az árvák nagy pártfogója áldozatos életével, páratlan értékű munkájával (emberileg szólva) megérdemelte az Úr szeretetét. Imádkozunk érte, hogy a próbát ne érezze felettébb valónak.

Mohácsy László tárkányi nyugalmazott református tanító 76 éves korában meghalt. Aldott legyen emlékezete!

Különfélék

A debreceni református presbitérium állást foglalt a káromkodás ellen a február 9-én tartott ülésén. A presbitérium az ügyet a lelkesítő kar elé helyezte, hogy tegyen indítványt arra vonatkozólag, hogy a megfelelő intézkedések miképpen hajtassanak végre.

Vallásos estély volt február 6-án az Ispótytemplomban. Bibliát olvasott és imádkozott Kóréh Endre, bibliát magyarázott Nagy Sándor, énekelt Nagy András, előadást tartott Törös Károly, szavalt ifj. Benyhe Imre. A kedves estélyt Molnár Ferenc lelkes imádsága zárta be.

A kecskeméti református tanítónőképző internátusát nagy ünnepséggel avatták fel. A templomban Kovács J. István predikált. A kollégium dísztermében Hetessy Kálmán megnyitója után dr. Ravasz László püspök mondott nagy beszédet. Szeless László főgondnok ismertette az intézet történetét, majd átadta az internátust Öllös Sarolta igazgatónőnek.

A Hit és Szolgálat mozgalmának időszakonként megjelenő sajtóorganuma, a „Hit és Szolgálat” januári száma bő és érdekes tartalommal 12 oldalon jelent meg. A lap elején áhítatot lehelő rövid imádság van, amely a mozgalom munkájának imádságos jellegét illusztrálja. Dr. Sebestyén Jenő Új áldások forrásainál című vezércikkében azokról a lelki nyereségekről ír, amelyek a mozgalom munkájában résztvevőknek osztályrészévé lesznek, illetve lettek. Dr. Révész Imre „A Hit és Szolgálat és az egyház”-ról tartott tömör előadását adja közre, kiemelve az egyház épségét, elsőségét és egységét. A Mozgalom rovat gazdag beszámolót ad az eddigi munkáról: a hajduböszörményi ORLE. konferencia délutánjáról, a mohácsi református nagygyűlésről, a kocsói, somogyzombi, kaposvári, derecskei konferenciákról, továbbá az evangéliumi egyesületek egységre hozásának és az egyház testébe való beépítésének eredményeiről, amik közül különösen a Bethánia-egyesülettel és a két Diákszövetséggel folytatott tárgyalások emelkednek ki. A lap közli a Hit és Szolgálat szervezeti szabályzatát is, azután a közvetlen közeli feladatokat. E közelebbi feladatok közül a május hó 21–22-én tartandó református nagygyűlés az első helyen. A minden tekintetben értékes lapot, amelyet a mozgalom adománvokból ad ki, bárkinek készséggel megküldi a szerkesztőség (Tahitótfalu, Pest megye).

A debreceni református tanítónőképző-intézet február hó 17-én, Pestalozzi halálának százados évfordulója alkalmával emlékünnepeket tart. Az ünnepséget a képezde „Csokonai énekkara” vezeti be. Emlékbeszédet dr. Veress István tanítónőképzőintézeti igazgató mond. Baja Mihály „Pestalozzi” című költeményét szavalja Bartha E. 4. o. t. Az ünnepélyt a Csokonai énekkar énekszámra rekeszti be.

A „Közlöny”, a magyar református theológus ifjúság hivatalos lapjának 4. száma megjelent gazdag tartalommal. Szeretettel hívjuk fel olvasóinkat a theológus ifjúság lapjának támogatására, különösen azokat a lelkész és tanítótestvéreinket, akiknek a Közlöny szerkesztősége a lapot elküldte, hogy előfizetéseik rendezésével az ifjúság lapját támogatni szíveskedjenek. Aki az ifjúságnak ad, a jövőnek áldoz!

A debreceni református tanítók irodalmi délutánja. A debreceni református tanítótestület irodalmi bizottsága és énekkara a Kollégium dísztermében folyó hó 12-én szépen sikerült irodalmi délutánt rendezett. Az ünnepélyt a tanítói vegyeskar éneke nyitotta meg, beszédet Törös Károly testületi elnök tartott, Törös Mihályné szavalt, Baja Mihály lelkész költeményeiből olvasott fel, Jámbor Lajos pedig „aktuális strófák” címmel tartott humoros előadást.

A magyar református theológiai akadémiák tanárai február 22-én 9 órakor tartják évi szokásos értekezletüket Budapesten, a Ráday-könyvtár olvasótermében.

Belmissziói estély volt február 11-én a Kollégium dísztermében. Ez alkalommal dr. Révész Imre lelképásztor tartott beszámolót a lefolyt hiterősítő és hitvédő tanfolyam eredményéről.

A IX. cserkészkerület vezetőbizottságának Mezey Béla vt. lelkészt választotta meg, ügyvezető-elnök Debreceni Ferenc, főtájtár Török Tibor református tanárok lettek.

Lelekválasztás. A köveskáli református gyülekezet Szöke Károly körmendi segédlelkészt egyhangúlag lelekvésévé választotta. Isten áldása legyen a pásztoron és gyülekezeten egyaránt.

Az erdélyi magyar iskolákra új megpróbáltatások várnak. A szatmári római katolikus főgimnáziumot és a zilahi református kollégiumot minden előzmény nélkül megfosztották nyilvánossági jogaiktól. Az erdélyi magyarok attól tartanak, hogy ezt a megfélemlítő beavatkozást más magyar intézetek ellen is bevezetik.

Irat'erjesztést létesített a balassagyarmati egyház, ahol minden vallásos tartalmú, vagy nemesen szórakoztató könyv és újság beszerezhető, vezetését egy agilis egyháztag vállalta.

A szatmári református egyházmegye második belmissziói köre január 17-én Csaholcon tartotta G. Szabó Mihály helyi lelkész, em. tanácsbíró-főjegyző elnöklete alatt első ülését. A kör minden lelkésze, számszerint tizenegy és egy segédlelkész jelenvolt. Élénk eszmecsere indult meg az elnök hosszabb megnyitó beszéde után a felsőbbség ismeretes belmissziói munkaprogramja felett. S oly megállapodásokra jutott a gyűlés, melyek hangosan igazolják, miszerint a papság kész a legvégsőkig menő buzgalommal és erővel munkába állani, hogy a katasztrófával fenyegető valláserkölcsi köznyomort szanálni segítsen, míg nem késő, míg az előnyomulóban levő vakhit, hitetlenség, vagy betűragó szenteskedés kínálgatott orvoságát a világ — mint a betegségnél rosszabbat — be nem veszi. Gyűlés végeztével templomi áhítat volt óriási közönség részvételével. Imádkozott Inczedy Márton, bibliát magyarázott dr. Marsa Imre, előadást tartott Jánossy Sándor em. tanácsbíró, anvaszentegyházunk nagy hivatásáról, Istenben a Krisztus által mindenekre elégséges voltáról s az egyetemes papi kötelességekről. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy maga az istentisztelet is a helyi gyülekezet népéhez hatalmas lépésekkel hozta közelebb az Isten országát. Vajha teremné ez minél kedvesebb, áldottabb gyümölcseit a megtérésnek.

G. Sz. M.

Hajdúszoboszlón február 20-án kálvineumi vasárnapot rendez az egyház. Prédikál Csikesz Sándor egyetemi tanár.

A debreceni diakonisszaképző-intézet folyó hó 3-án hét diakonisszát avatott be — egyelőre öt próbaévre — zártkörű házi ünnepség keretében. Nagy István vezető lelkész buzgó imádsága után dr. Révész Imre mondotta el avató beszédét, mely lapunkban olvasható. Majd a diakonisszák tettek ünnepélyes fogadalomszerű nyilatkozatot, amelyben kijelentették, hogy az intézet szabályait ismerik s azoknak magukat, egyelőre öt esztendőre, a Krisztus és az ő Anyaszentegyháza szolgálatában, föltétlenül alávetik. Ezután a diakonisszák megáldása következett, apostoli kézfovetéttel. Majd Uray Sándor mondott úrvacsorai agendát s az ünnepség résztvevőinek kiosztatott a szent vendégség, amelyet Szele György hálaadása és áldása fejezt be. Az ünnepséget bensőséges és örömteli hangulatú családias szeretetvendégség követte. Diakonissza-ügyünk e hét új kiváló munkaerő beállításával ígéretes lendületet kapott, mely természetesen még csak növekednek, ha az intézet anyagi erőforrásai — a most megindult egyházkerületi akció eredményeként — megduzzadnának s fejlődésének minden egyéb akadálya is, minden illetékes tényező buzgó együttmunkálkodásával, elháríthatnák az útból.

A mezőtúri ref. gimnázium tanári kara folyó évi február hó 5-én este 8 órakor az intézet tornatermében tudományos estélyt rendezett, melyen a legújabb magyar irodalomról előadást tartott Papp László tanár.

Lelkészkutatás. Január 23-án megható ünnepség közt foglalta el állását Ondon Zsirus József, volt putnoki hitoktató lelkész. A beiktatást Juhász László gömöri esperes végezte.

A „Szamosháti“ (Szatmár m.) belmissziókör első értekezletét február 3-án tartotta Csengerújfaluban, melyen jelen volt Tóth Sándor e.-m. előadó, Osváth Lajos egyházközségi főgondnok, az e.-m. belmissziói bizottságnak e körből választott presbitertagja, a körből hat lelkész; a távollevő lelkészek részint beteg-

séggel, részint hivatalos elfoglaltsággal igazolták elmaradásukat. Az értekezlet a CXXXV. zsoltár eléneklésével és Pótor Elemér csengeri lelkész segedelmet kérő imájával kezdődött, mely után Kósa Zsigmond elnök az egyre mélyebbre ható belmissziói munka fontosságát és szükségességét hangsúlyozó megnyíló beszédét tartotta meg. A konventi munkaprogramm tárgyalását Tóth Sándor e.-m. előadó bibliai alapokra épített lelkes és buzgó szép beszéde vezette be s utána a program egyes pontjai a kör speciális, kicsiny falusi gyülekezeteinek nézőpontjából vitatták meg, minek folyamán nyilvánvaló lett, hogy a legtöbb gyülekezetben már eddig is szép belmissziói munka folyik. Az értekezlet elnök zárószavaival s a 184. ének 2. versének eléneklésével ért véget. Este 5 órakor a lámpákkal kivilágított templomban a gyülekezet részére vallásos-est tartott, melyen a gyülekezet tagjai igen szép számmal jelentek meg. A közös énekeken kívül itt közreműködtek: Tóth Sándor nábrádi lelkész megnyíló imával, Buda Károly es.-simai lelkész biblia-magyarozattal, Nemes Imre sz.-angyalosi lelkész szólóénekekkel, Kósa Zsigmond komlódtótfalu lelkész záróbeszéddel és imával. Utána a helybeli presbiterium a lelkészlakon a főgondnok vezetésével megköszönte a vendéglelkészeknek a vallásos estén nekik nyújtott lelki táplálékokat s a gyülekezetnek szerzett lelki örömet és ígéretet tett odaadó gyülekezeti belmissziói munkára.

A Kálvineum igazgatótanácsa február 7-én rendkívüli ülést tartott a Kollégium kistanács-termében. Tárgyaltattott a tanárok fizetési fokozatának megállapítása, tornacsarnok építése, lelkészi lakás kérdése.

A gödöllői református gyülekezet hitoktató lelkészét, Garaci Imrét, szép, új palásttal ajándékozta meg, melyet a hívők megható beszéd kíséretében nyújtottak át szeretett vezetőjüknek.

NEM REKLÁM, HANEM VALÓSÁG

TELEFON:

13-35.

34-52

hogy dús választékban gyönyörű szabású
férfi- és fiú ruhák olcsó árban a

TELEFON:

13-35.

MAGYAR RUHAIPAR

DEBRECEN LEGNAGYOBB FÉRFI ÉS FIÚ RUHAARÚHAZÁBAN

PIAC-UTCA 11. SZ. (közvetlen a Bika-szálló alatt) **szerezhetők be**

Az erdélyi magyar felekezeti tanítók, megfosztva államsegélyeiktől, a községek eltöltve a segélyező joguktól, havi 2000 lei fizetésből nyomorognak. Imádkozzunk, hogy mielőbb szabadítsa meg az Úr magyar Sionunkat a nyomorúságból.

Soroksárpéterin református fiókegyház volt eddig. Most alakult át anyaegyházzá. Első lelkesze lett Székely Endre. Isen áldása növelje az új egyházat és tegye gazdaggá a pásztor munkáját.

A konyakos üvegek útja. Egy amerikai könyvekereskedőt, aki 24 láda bibliát hozato't Európából, a vámhatóság letartóztatott, mert a ládákban bibliák helyett konyakos üvegek voltak elrejtve. Mire képes a bűn, ha érdekeiről van szó!

Takarékpénztári csekkszámia 43,916.

Szerkesztői üzenetek.

B. S., Tiszaeszlár. Hitoktatóknak, segédlelkészeknek, nyugdíjas lelkészeknek, valamint lelkészek özvegyeinek az előfizetési díjkezdvezményt ez évre is készséggel adjuk s annak fenntartását mint magától értődőt nem publikáltuk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a laptulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

FONCIÈRE ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ INTÉZET

DEBRECENI VEZÉR-ÜGYNÖKSÉGE

ügvis mint a TISZÁNTULI REF. EGYHÁZKERÜLET HIVATALOSAN SZERZŐDÖTT biztosító intézete.

ELFOGAD:

tűz-, jég-, ba eset-, szavatossági-, betörésses- o és szá litmán -és élet-biztos tá-sokat a legelőnyösebb feltételek mellett.

»

43-52

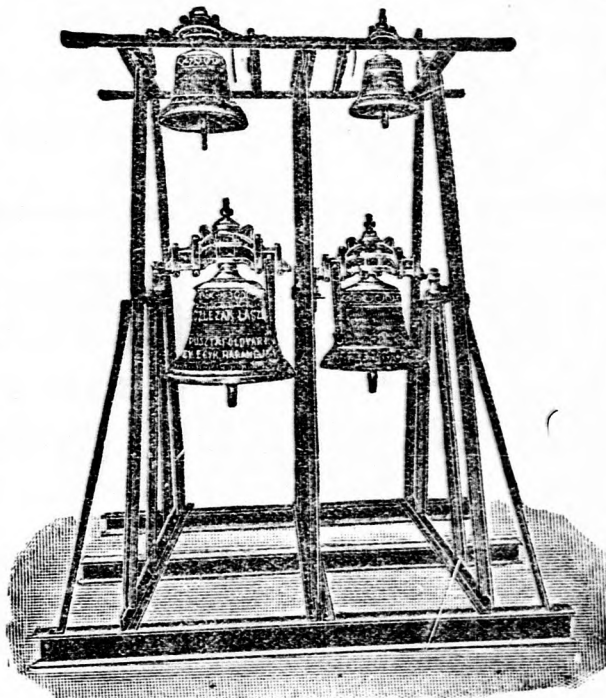
Le készeknek, tanároknak, tanítóknak, presbitereknek és egyháziagoknak a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi E nöksége történt megál apodás alapján külön kedvezmények.

Debrecen, Piac-u. 61. sz., II. emelet.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntöde, harangfelszerelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.

(Sajat hazában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÖR-HAZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 913-53

Az 1900. évi párizsi világ-, 1921. és 1923. évi vas- és gépipari kiállításon aranyéremmel kitüntette ve. Számos egyházi elismerőlevelét és az 1925. Orsz. Kézműipari Társulat versenyén a m. kir. díszoklevelével kitüntetve és az 1926. évi kézműipari kiállításon a m. kir. kormány által díszoklevelével kitüntetve.

FITTLER SÁNDOR

orgona és harmónium gyára
Pesterzsébet, Határ-ut 20.

Készít:

Új Orgonákat,
Orgonasípokat,
iskolai és templomi
Harmóniumokat.

Javítások gyorsan, szak-szerűen mérés-kelt árákért
Árjegyzék esköitségvetés díj-talan

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

„DANKO” Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLI JÓZSEF.)

DEBRECEN,
KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: nappal 322.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református ápoloda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,

hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnvös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

